

DM konzultáció

Rajna Zalán

generátorrendszer, bázis, dimenzió (feladatsor)

Egy kis elmélet (ismétlés):

- **Lineáris kombináció:** $\underline{v} = \alpha_1 \cdot \underline{x}_1 + \alpha_2 \cdot \underline{x}_2 + \dots + \alpha_n \cdot \underline{x}_n$, ahol $\alpha_i \in \mathbf{R}$,
vagyis ismét egy vektort kapunk így a vektorok számszorosainak összegéből.
- **LÖF** (lineárisan összefüggő vektorok): ha $\underline{0} = \lambda_1 \cdot \underline{x}_1 + \lambda_2 \cdot \underline{x}_2 + \dots + \lambda_n \cdot \underline{x}_n$ igaz, és $\exists k$, hogy $\lambda_k \neq 0$.
Példa a fenti alapján: $\underline{0} = \alpha_1 \cdot \underline{x}_1 + \alpha_2 \cdot \underline{x}_2 + \dots + \alpha_n \cdot \underline{x}_n + \alpha' \cdot \underline{v}$, ahol ha a fenti lineáris kombinációt tekintjük, akkor látszik, hogy $\alpha' = -1$ esetén igaz, vagyis LÖFa definíció alapján. (Nyilván így volt kifejezhető.)
- **LFG** (lineárisan független vektorok): $\underline{0} = \lambda_1 \cdot \underline{x}_1 + \lambda_2 \cdot \underline{x}_2 + \dots + \lambda_n \cdot \underline{x}_n$ igaz ACSA ha $\forall k$ -ra $\lambda_k = 0$, tehát egyik vektort sem tudjuk a többi lineáris kombinációjaként előállítani.
- **Generátorrendszer:** $g_1, g_2, \dots, g_k$ generátorrendszert alkotnak V (pl. n dimenziós) vektortéren, ha $\forall \underline{v} \in V$ előállítható $\underline{v} = \alpha_1 \cdot g_1 + \alpha_2 \cdot g_2 + \dots + \alpha_k \cdot g_k$ lineáris kombinációként.
Tehát látszik, hogy lehetnek LÖF vektorok, valamint az is, hogy „ k ” nem lehet kisebb, mint „ n ”.
- **Bázis:** LFG generátorrendszer $\rightarrow$ egyértelmű; „ k ” = „ n ”; nem fejezhetőek ki egymásból és minden $\underline{v} \in V$ előállítható a lineáris kombinációjával.
- **Dimenzió:** egy vektortér dimenziója a bázisának elemszáma.

Vagyis a következő összefüggéseket érdemes látni:

LÖF rendszer + $\underline{v}$ $\rightarrow$ LÖF rendszer
bázis + $\underline{v}$ $\rightarrow$ LÖF rendszer (nyilván csak akkor, ha $\underline{v} \neq \underline{0}$)
generátorrendszer + $\underline{v}$ $\rightarrow$ LÖF rendszer (nyilván csak akkor biztosan, ha $\underline{v} \neq \underline{0}$)
bázis - $\underline{v}$ $\rightarrow$ LFG rendszer
LFG rendszer - $\underline{v}$ $\rightarrow$ LFG rendszer

Kanonikus bázis (jelölés $\underline{v}_i$): ahol $\underline{b}_i = \begin{pmatrix} 0 \\ \vdots \\ 1 \\ \vdots \\ 0 \end{pmatrix}$, vagyis n dimenziós vektortér bázisában $i=1, 2, 3, \dots, n$. Mindig

az i -dik elem 1-es, a többi 0-ás. i -dik elem. Például két dimenzióban: $\begin{pmatrix} 1 \\ 0 \end{pmatrix}$ és $\begin{pmatrix} 0 \\ 1 \end{pmatrix}$.

Feladatok, példák:

1.) $\underline{a} = \begin{pmatrix} 1 \\ 2 \end{pmatrix}_{[1]}$, $\underline{b} = \begin{pmatrix} 4 \\ 9 \end{pmatrix}_{[1]}$, $\underline{c} = \begin{pmatrix} 3 \\ 5 \end{pmatrix}_{[1]}$. Ezek a vektorok generátorrendszert alkotnak-e $\mathbf{R}^2$ -ben?

Ha generátorrendszer, akkor például állítsuk elő a $\begin{pmatrix} 8 \\ 12 \end{pmatrix}_{[1]}$ vektort $\underline{a}$, $\underline{b}$ és $\underline{c}$ lineáris kombinációjaként.

2.) $\underline{a} = \begin{pmatrix} 1 \\ 0 \\ -4 \end{pmatrix}_{[1]}$, $\underline{b} = \begin{pmatrix} -2 \\ 2 \\ 5 \end{pmatrix}_{[1]}$, $\underline{c} = \begin{pmatrix} 1 \\ -8 \\ 9 \end{pmatrix}_{[1]}$, $\underline{d} = \begin{pmatrix} 0 \\ 8 \\ -9 \end{pmatrix}_{[1]}$. Ezek a vektorok generátorrendszert alkotnak-e $\mathbf{R}^3$ -ban?

Ha generátorrendszer, akkor például állítsuk elő a $\begin{pmatrix} 1 \\ -2 \\ 4 \end{pmatrix}_{[1]}$ vektort $\underline{a}$, $\underline{b}$, $\underline{c}$ és $\underline{d}$ lineáris kombinációjaként.

3.) Ezek a vektorok LFG rendszert alkotnak?

4.) Bázis-e $\underline{a}$, $\underline{b}$ és $\underline{c}$ vektor $\mathbf{R}^3$ -ban?

5.) Generátorrendszer-e $\underline{b}$, $\underline{c}$ és $\underline{d}$ $\mathbf{R}^3$ -ban?

6.) A fenti $\underline{b}$, $\underline{c}$ és $\underline{d}$ vektorok bázist alkotnak $\mathbf{R}^3$ -ban?

7.) Hány dimenziós az $\underline{a}$, $\underline{b}$, $\underline{c}$, $\underline{d}$ vektorok által generált altér?

8.) Generátorrendszer-e a következő $\underline{a}$, $\underline{b}$, $\underline{c}$ és $\underline{d}$ vektor $\mathbf{R}^4$ -ben? $\underline{a} = \begin{pmatrix} 2 \\ 3 \\ 9 \\ 6 \end{pmatrix}_{[1]}$, $\underline{b} = \begin{pmatrix} -1 \\ 4 \\ 12 \\ -3 \end{pmatrix}_{[1]}$, $\underline{c} = \begin{pmatrix} 1 \\ -2 \\ -6 \\ 3 \end{pmatrix}_{[1]}$, $\underline{d} = \begin{pmatrix} -4 \\ -1 \\ -3 \\ -12 \end{pmatrix}_{[1]}$

Milyen altérben alkot ez a négy vektor generátorrendszert?

9.) Mennyi az $\underline{a}$, $\underline{b}$, $\underline{c}$, $\underline{d}$ vektorok által generált altér dimenziója?

10.) Hány dimenziós teret határoznak meg a következő vektorok? $\begin{pmatrix} 1 \\ 3 \\ 2 \\ 0 \end{pmatrix}_{[1]}$, $\begin{pmatrix} 5 \\ 14 \\ 9 \\ 1 \end{pmatrix}_{[1]}$, $\begin{pmatrix} 4 \\ 12 \\ 8 \\ 0 \end{pmatrix}_{[1]}$

11.) Maximum másodfokú polinomok terén adjunk meg bázist!

12.) A fenti példában $(x-1)$ és $(x+4)$ bázist alkot a másodfokú polinomok terén?

13.) Adjunk egyszerű példát [b] bázisra a 2×2 -es mátrixok terére.

14.) Hány LFG a következő mátrix oszlopvektorai közül? $\begin{bmatrix} 4 & 8 & -12 & -4 \\ -3 & -5 & -6 & 2 \\ -1 & -3 & 1 & 19 \\ 10 & 20 & -29 & -10 \end{bmatrix}$

15.) Hány dimenziós teret generálnak a következő mátrix oszlopvektorai? $\begin{bmatrix} 41 & \pi & \sqrt{3} \\ 13 & \sqrt[3]{27} & e \end{bmatrix}$

16.)* Bizonyítsuk be, hogy $\underline{a}_1 = \begin{pmatrix} 3 \\ 1 \\ 2 \end{pmatrix}_{[1]}$, $\underline{a}_2 = \begin{pmatrix} -2 \\ 2 \\ 4 \end{pmatrix}_{[1]}$, valamint $\underline{b}_1 = \begin{pmatrix} 4 \\ 0 \\ 0 \end{pmatrix}_{[1]}$, $\underline{b}_2 = \begin{pmatrix} 2 \\ 1 \\ 2 \end{pmatrix}_{[1]}$ által meghatározott A illetve B síkok párhuzamosak!

Plusz feladatok, anyagok:

12. példa: <http://www.math.u-szeged.hu/~mmaroti/okt/2009t/linearisalgebra.pdf>

3-4.: <http://www.stud.u-szeged.hu/Szabo.Tamas.10/linalg/recept.pdf>

1., 7.: http://www.math.bme.hu/algebra/a2/2009/fe04_07a2.pdf